

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 2215

гр. София, 30.04.2025 г.

**ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД, 1-ВО ГРАЖДАНСКО
ОТДЕЛЕНИЕ 3-ТИ СЪСТАВ**, в закрито заседание на четвърти февруари
през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Бонка Дечева

Членове: Ваня Атанасова
Атанас Кеманов

като разгледа докладваното от Атанас Кеманов Касационно гражданско дело
№ 20248002102576 по описа за 2024 година

Производството е по чл. 288 ГПК.

Образувано е по касационна жалба на М. С. С., чрез процесуалните му представители
адв.А.П. и Е.Ж., срещу решение №1261/05.03.2024г. по в.гр.д.№12216/2022г. на Софийски
градски съд, с което е потвърдено решение №20053048/15.08.2022г. на СРС, 176 с - в,
постановено по гр.д.№21392/2020г., с което е отхвърлен предявеният иск с правно основание
чл. 49, вр. чл. 45, ал. 1 ЗЗД от М. С. С., [ЕГН] срещу „Ню Медия Уеб“ЕООД, ЕИК:
205365720, за сумата от :

- 10 000 лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди от
публикация под заглавието: „Яхтата за 4,5 млн. на М. С. цъфна в Турция“ от 08.04.2020г. на
сайта „Luра.bg“ ; - 10 000 лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени
вреди от публикация под заглавието: „България зове: В памет на М. - пълен бойкот на
„Винпром Карнобат“ от 22.04.2020г. на сайта „Luра.bg“.

В касационната жалба са развити доводи за неправилност на обжалваното въззивно решение
поради нарушаване на материалния закон, допуснати при постановяването му съществени
нарушения на съдопроизводствените правила и необоснованост, с оглед на което се моли за
неговата отмяна и постановяване на касационно решение по съществото на спора, с което
предявеният иск бъде изцяло уважен.

В изложението към касационната жалба се навеждат доводи за наличието на предпоставките
по чл.280, ал.1, т.1 от ГПК за допускане на въззивното решение до касационно
обжалване.Поставят се следните въпроси :

1/Следва ли добросъвестната журналистическа проверка, която съгласно съдебната практика

трябва да бъде извършена като информацията бъде проверена и потвърдена от поне два независими източника, да бъде изцяло завършена и информацията проверена и потвърдена преди публикуване на статията. Какви са критериите за определяне достоверността и независимостта на източника при извършването на журналистическата проверка преди публикуване на статията.

Изводите на въззивния съд са в противоречие с решение №85/23.03.2012г. по гр.д. №1486/2011г. на ВКС, IV г.о., решение 449/2012г., III г.о., решение по гр.д. №6009/2007г., III г.о. и решение по гр.д. №7040/2014г., III г.о.

2/Длъжен ли е въззивният съд да изложи собствени мотиви по наведените в жалбата оплаквания за неправилност на обжалваното първоинстанционно решение, както и да обсъди доказателствата, събрани по надлежния процесуален ред.

Навеждат се доводи за противоречие на въззивното решение с т.19 от ТР№1/2001г. на ОСГК на ВКС, ТР№1/2013г. на ОСГТК на ВКС, както и на посочените в изложението решения на тричленни състави на ВКС.

3/Към кой момент следва да се прави преценка за наличието на заинтересованост на разпитан по делото свидетел. По какъв начин следва да се кредитират показанията на свидетел, който към момента на извършване на противоправното деяние е изпълнявал ръководни функции при ответника. Следва ли съдът да преценява показанията на разпитаните по делото свидетели с оглед на останалите доказателства по делото.

Твърди се, че изводите на въззивния съд са в отклонение на следната практика на ВКС : решение №176/25.05.2011г. на ВКС по гр.д. №759/2010г., II г.о., решение №131/12.04.2013г. на ВКС по гр.д. №1/2013г., IV г.о. и решение №40/04.04.2000г. на ВКС по гр.д. №549/1999г., IV г.о.

4/Когато в публикуваната статия не е посочен източника на информацията, а вместо това за неин автор е посочен сайтът на медията, кой следва да носи отговорност за съдържанието на публикуваното. Когато се твърди, че информацията е препубликувана, следва ли ответникът да е цитирал източника на информация или да е препратил към него, за да може да се освободи от отговорност. Следва ли да бъде ангажирана отговорността на втория издател когато в препечатаната статия се съдържат очевидни обиди към личността на засегнатото лице.

Правят се доводи, че въззивното решение е постановено в отклонение на решение №19/15.03.2022г. по гр.д. №4040/2021г. на ВКС, I г.о., решение №253/29.01.2014г. по гр.д. №1251/2012г. на ВКС, III г.о. и решение №278/27.11.2019г. по гр.д. №1140/2019г. на ВКС, III г.о.

В писмен отговор в срока по чл. 287, ал. 1 ГПК ответникът по касационната жалба „Ню медия УЕБ“ЕООД изразява становище, че не са налице основания за допускане до касационно обжалване на въззивното решение. В условията на евентуалност моли съда да отхвърли подадената касационна жалба като неоснователна и да потвърди обжалваното

въззивно решение.

Касационната жалба е редовна и процесуално допустима, тъй като е подадена в срока по чл. 283 ГПК, има необходимото задължително съдържание по чл. 284 ГПК, подадена е от легитимирано лице, чрез упълномощен адвокат, срещу подлежащ на касационно обжалване съдебен акт.

За да се произнесе по наличието на основание за допускане на касационно обжалване на въззивното решение, касационният съдебен състав съобрази следното:

Въззивният съд е приел, че предмет на делото е иск за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди, които ищецът е претърпял от две публикации в сайта на ответника : на 08.04.2020г. е бил публикуван материал под заглавието: „Яхтата за 4.5 млн. на М. С. цъфна в Турция“. В статията се описвало, че ищецът притежава яхта на стойност от 4.5 млн. лева и че тя била преместена от едно пристанище на друго, с цел да се спаси от конфискуване, чрез укриването ѝ от КПКОНПИ. Втората статия, публикувана на 22.04.2020г. е със заглавие : „България зове: В памет на М. – пълен бойкот на „Винпром Карнобат“, като за автор на статията е посочен “Lupa.bg”. В текста ѝ се сочи: „произвежда заводът на подсъдимия за източване на еврофондове олигарх М. С., които не трябва да купуваме, за да наливаме милиони в джобовете на нискочели новобогаташи с първобитен манталитет“.

Ищецът е поддържал, че и двете публикации съдържали обидни квалификации и неверни и позорящи го обстоятелства, които са му причинили негативни емоционални преживявания и продължаващи неимуществени вреди. Излага твърдения, че обидните квалификации, епитети и лъжовни твърдения в статиите петнят името му, общественото му положение и доброто му реноме, което е градено от него и семейството му в продължение на дълги години чрез честен и усилен труд. В принципен аспект издателят има качеството възложител на работа по отношение на лицата, които непосредствено са заети с изготвянето и публикуването на журналистически материали. Ето защо и той носи гражданска отговорност по чл. 49 ЗЗД за вредите, които настъпват в правната сфера на други правни субекти от изнесени неверни твърдения и/или обидни оценъчни съждения.

По делото е прието за безспорно установено, че първата статия от 08.04.2020г. е публикувана на сайта, чийто собственик и издател е ответникът. Споделени са изводите на първоинстанционния съд, че нейното съдържание не може да се определи като обидно или клеветническо за ищеца. От събраните по делото доказателства, се установява, че яхтата е собственост на дружество, чиито управител е ищецът. Споделени са и изводите на СРС, че твърдението, че яхтата е преместена от едно пристанище на друго, няма обиден, а информативен характер. Фактът, че яхтата е била запорирана, също е установено по делото. Прието е писмо с изх. № Б-Л626/10.08.2020г. от Дирекция Морска администрация Бургас, от което се установява, че моторната яхта, към дата 08.04.2020г., а и към момента на изготвяне на писмото, е собственост на „Топаз мел“/дружеството е вписано като собственик на яхтата, считано от 18.10.2019г./, което означава, че не са изнесени неверни факти. От справката в ТР се установява, че управител и съдружник с дялово участие в капитала на това дружество е именно ищецът. От така цитираното писмо е видно и, че на 18.10.2019г. по

партидата на плавателния съд е вписан заповед, наложен по и.д.№20191110401711 СИС, СРС, образувано въз основа на обезпечителна заповед, допусната с определение № 66 от 09.10.2019г. в полза на КПКОНПИ, ТД – Велико Търново. В статията е посочено, че преместването на яхтата е станало след устна заповед на „някой от фамилия С..Възможно е това да е синът на М. С.". Тоест в случая авторът на процесната статия въобще не визира, че преместването на яхтата е станало по волята на ищеца, а още по – малко да я спаси от конфискация, чрез укриването ѝ от КПКОНПИ. Отделно от това изречението започва с „Подозира се, че цялата операция с преместването на яхтата", тоест това не е твърдение, а предположение. Но за най – съществено е прието, че не се визира това „преместване" да е по нареждане/инициатива на ищеца. От събраните гласни и писмени доказателства се установява, че авторът на първата статията, публикувана на 08.04.2022г. е проверил достоверността на информацията преди публикуването ѝ. Съгласно съдебната практика, когато журналист изнася засягащи честта на друго лице факти, той трябва да провери тяхната достоверност. Това не важи и за мненията, тъй като те не могат да бъдат достоверни или не, правно значение оценките имат само, ако са обидни. Неблагоприятните за друго лице факти, когато са опозоряващи, трябва да бъдат проверени от журналиста, преди да ги разпространи. Правни норми за начина, по който тази проверка да се извърши, няма. Утвърдено е разбирането, че за изнесени факти, журналистът трябва да е получил потвърждение поне от два независими източника. Правното значение на добросъвестната проверка се проявява тогава, когато въпреки извършването ѝ, фактите се окажат неверни. В този случай, ако проверката действително е била добросъвестна, се изключва вината и журналистът не отговаря за вредите, причинени от противоправното му поведение. Приети са за неоснователни оплакванията, че позоваването на св.М. относно това, че е видял това събитие, отразено в друга медия, не представлява добросъвестна журналистическа проверка, доколкото сайтът „Pik.bg" бил със съмнителна достоверност. Свидетелят сочи, че проверили движението на яхтата и собствеността ѝ по телефона. Действително от събраните по делото доказателства се установява, че ДМА Бургас няма практика да прави такива справки по телефона. Това, че практиката е такава обаче, не означава, че в конкретния случай е било така и няма основание да не се кредитират показанията на св. М., независимо, че същият работи в ответното дружество, доколкото неговите показания изцяло кореспондират със събрания по делото доказателствен материал. Доказателство, че е извършена добросъвестна проверка преди публикуване на статията е и прессъобщението, публикувано на 22.10.2019г., с което се съобщава, че по уведомление на Прокуратурата на РБ е образувано производство срещу ищеца и че са допуснати обезпечителни мерки върху имуществото му и девет свързани с него лица на стойност от 134 млн. лева, както и че същият е разследван за участие в организирана престъпна група и извършване на данъчни престъпления. Като доказателства пред СРС са били приети и две статии от 08.04.2020г. и от 05.04.2020г., в съдържанието на които се изнася информация, касаеща яхтата – че е запорирана, че е била на гръцко пристанище, от където е преместена на турско пристанище; че е собственост на дружество, чиито управител и собственик е ищецът.

По отношение на втората статия въззивният съд е приел, че от приетата по делото СТЕ се

установява, че публикацията във фейсбук страницата „Събитията“ е направена на 22.04.2020г. в 16.03ч. Последната ѝ редакция е от същата дата от 16.06ч. Видно от СТЕ процесната публикация е публикувана на същата дата 22.04.2020г., но по – късно - в 16.29 часа. Ето защо, приети са за правилни и обосновани изводите на СРС, че публикацията във фейсбук страницата „Събитията“ я предхожда. Единствено поради това, че графичните изображения от сайта „lupa.bg“ са много близки по визия и стил не може да се направи извод, че автор на статията, публикувана във фейсбук страницата „Събития“ е ответното дружество. По делото не са ангажирани никакви доказателства в тази връзка, а това обстоятелство е изрично и своевременно оспорено още с отговора на исковата молба. Нещо повече, в съдебно заседание вещото лице разяснява, че приликите са установени чрез „google images“, което е изкуствен интелект и дава прилики до 70 %. Действително вещото лице посочва, че хронологично публикацията във фейсбук страницата „Събитията“ предхожда публикацията в „lupa.bg“, но това не може да се приеме еднозначно, доколкото в уеб страницата на lupa.bg не е известно какво време се ползва и дали датата и часа на публикацията не може да се манипулира. Въззивният съд е приел, че дори принципно да е възможно да бъде манипулирано чрез промяна на часа на устройството, от което се публикува статията, не значи че е извършено в настоящия случай. Липсват каквито и да било доказателства в тази насока. Отразеният от ответното дружество материал на 22.04.2020г. не е на това издание, а представлява препредаване на текста, публикуван във фейсбук страница „Събитията“, като това обстоятелство е изрично отразено в самата публикация на ответното дружество. Поради това, въззивният състав е споделил правните изводи на първата инстанция, че думите „нискочели новобогаташи“ и „първобитен манталитет“, употребени в текста на втората процесна публикация не могат да бъдат причина за ангажиране отговорността на ответник по настоящето дело, тъй като той не възложител на автора, а е цитиран по – рано публикувания текст във фейсбук групата „Събития“, като това е било изрично отразено.

Въз основа на изложеното, въззивният съд е приел, че не се установяват осъществени противоправни деяния от страна на ответника спрямо ищеца, в резултат на който да се ангажира деликтната му отговорност за обезщетение за неимуществени вреди.

Допускането на касационното обжалване на въззивното решение е обусловено от посочване от страна на касатора на конкретен правен въпрос от значение за изхода на конкретното дело и с обуславящо значение за правилността на правните изводи на въззивния съд по спорния предмет. Като израз на диспозитивното начало в гражданския процес касаторът е длъжен да формулира този въпрос в изложението си по чл. 284, ал. 3, т. 1 ГПК/ТР № 1/2009г. от 19.02.2010г. по дело № 1/09г., ОСГТК/. Едновременно с това е необходимо касаторът да обоснове и допълнително основание по смисъла на чл. 280, ал. 1, т. 1 - т. 3 ГПК за допускане на касационно обжалване - правният въпрос трябва да е решен в противоречие със задължителната или казуалната практика на ВКС, да е решен в противоречие с практиката на Конституционния съд или на Съда на Европейския съюз, или да е от значение за точното прилагане на закона, както и за развитието на правото.

Не са налице основания за допускане на касационно обжалване на въззивното решение по

първия поставен в изложението въпрос, тъй като изводите на въззивния съд не са формирани в противоречие с посочените от касатора решения. В постоянната си практика ВКС приема, че е призната и гарантирана възможността всеки да изразява мнение и да го разпространява в печатни издания, които не подлежат на цензура, което право не може да се използва за накръняване на доброто име на гражданите. Авторът, позоваващ се на непотвърдена информация с клеветнически, опозоряващ и злепоставящ характер носи отговорност на основание чл. 45 ЗЗД за претърпените от опозореното лице неимуществени вреди. Добросъвестното журналистическо поведение изисква да бъде предоставена на обществото обективна и точна информация въз основа на проверени и сигурни източници. Не може да се постави въпросът за ангажиране отговорността на автора на статията когато изнесените от него данни не се основават на сигурни източници, но същевременно нямат клеветнически, опозоряващ и злепоставящ характер.

Не са налице основания за допускане на касационно обжалване на въззивното решение по втория въпрос. Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно за валидността на решението, за допустимостта му в обжалваната му част, а при проверката на правилността му е обвързан да разгледа само доводите във въззивната жалба. Според ТР1/2013г. на ВКС, ОСГТК действащият ГПК урежда второинстанционното производство като ограничено въззивно обжалване. При съобразяване на изложеното следва да се приеме, че въззивният съд може да препрати към мотивите на първоинстанционния съд само тогава, когато срещу тях не се съдържат доводи във въззивната жалба. В противен случай е длъжен да извърши самостоятелна преценка на събраните доказателства, доводите и възраженията на страните.

Воззивният съд се е съобразил с тази практика на ВКС. Независимо от това, че в мотивите на решението е препратил към част от фактическите и правни изводи на първата инстанция, въззивният съд се е произнесъл по всички оплаквания, направени в жалбата, които касаят установената по делото фактическа обстановка и формираните правни изводи : защо изнесеното в първата статия, която е публикувана в сайта Lupa.bg не може да се определи като обидно или клеветническо спрямо ищеца ; какви са били действията на служителите на ответника за проверка на изнесените в публикацията данни ; съответствието между посочените в тази статия факти и действителното фактическо положение ; защо публикацията във фейсбук страницата „Събитията” е предхождаща по време втората статия, поместена в сайта „lupa.bg”.

Не следва да се допуска касационно обжалване по третия въпрос, който в случая се явява неотносим. По делото са били изслушани показанията на св.М., който към момента на публикуване на двете статии е бил управител на ответното дружество и е бил натоварен с функцията да участва в подготовката на статии, които същото е публикувало – събиране и оформяне на материали, черпени на информация от други източници и т.н. Това е основание неговите показания да бъдат кредитирани по реда на чл.172 от ГПК, тъй като може да се предположи, че е лице, което е заинтересовано от изхода на делото. Същият е дал сведения на съда само относно източниците на информация, които са послужили за подготовката и публикацията на първата статия/по отношение на втората статия е заявил, че не е участвал в

нейната подготовка – стр.160/.Това означава, че евентуално допуснатото от страна на въззивния съд процесуално нарушение във връзка с кредитиране на неговите показания би било съществено само тогава, когато се е отразило на правилността на формирания краен извод за наличието на противоправно поведение на служителите, които са отговорни за изготвяне и публикация на първата статия.Както бе посочено по-горе отговорност не възниква когато изнесеното няма клеветнически, опозоряващ и злепоставящ характер. Налице са основания за допускане на касационно обжалване по четвъртия въпрос, тъй като изводите на въззивния съд са в отклонение на посочените в изложението решения на ВКС.В тях се приема, че без значение за ангажиране отговорността на издателя е въпросът дали статията е първа, или последваща, и дали във втория случай има позоваване на предходна публикация в случаите, когато съдържанието на статията съдържа обиди.Наличието на обиди е очевидно, не се налага проверка за установяването им и разпространението им е противоправно. При наличието на обиди отговаря всеки от издателите, респективно авторите, доколкото засягат неблагоприятно адресата.В случая въззивният съд е отхвърлил втория от предявените иски на формално основание, тъй като е приел, че материал със съдържание, което е идентично с втората статия, публикувана на 22.04.2020г. в сайта „Lupa.bg“, е бил поместен преди това във фейсбук страницата „Събитията”.Изложени са мотиви, че дори и формално в статията да се съдържат обиди към ищеца, то те не мога да доведат до ангажиране отговорността на ответника ,тъй като не той е възложител на автора на статията, а се касае за позоваване на предходна публикация.

Въпросът по който е допуснато касационно обжалване има значение само по отношение на втория предявен иск, което означава, че в останалата част въззивното решение не следва да се допуска до касационно обжалване.

Предвид горното, Върховният касационен съд, състав на Първо гражданско отделение

ОПРЕДЕЛИ :

НЕ ДОПУСКА касационно обжалване на решение №1261/05.03.2024г. по в.гр.д. №12216/2022г. на Софийски градски съд в частта, с която е потвърдено решение №20053048/15.08.2022г. на СРС, 176 с - в, постановено по гр.д.№21392/2020г., с което е отхвърлен предявеният иск с правно основание чл. 49, вр. чл. 45, ал. 1 ЗЗД от М. С. С., [ЕГН] срещу „Ню Медия Уеб“ЕООД, ЕИК: 205365720, за сумата от 10 000/десет хиляди/лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди от публикация под заглавието: „Яхтата за 4,5 млн. на М. С. цъфна в Турция“ от 08.04.2020г. на сайта „Lupa.bg

ДОПУСКА касационно обжалване на решение №1261/05.03.2024г. по в.гр.д.№12216/2022г. на Софийски градски съд в частта, с която е потвърдено решение №20053048/15.08.2022г. на СРС, 176 с - в, постановено по гр.д.№21392/2020г., с което е отхвърлен предявеният иск с правно основание чл. 49, вр. чл. 45, ал. 1 ЗЗД от М. С. С., [ЕГН] срещу „Ню Медия Уеб“ЕООД, ЕИК: 205365720, за сумата 10 000/десет хиляди/лева, представляваща обезщетение за причинени неимуществени вреди от публикация под заглавието: „България

зове: В памет на М. - пълен бойкот на „Винпром Карнобат“ от 22.04.2020г. на сайта „Lupa.bg“.

УКАЗВА на касатора М. С. С. в едноседмичен срок от получаване на съобщението да внесе по сметка на Върховния касационен съд държавна такса за касационното обжалване в размер на 200/двеста/лева и в същия срок да представи доказателства за извършеното плащане, като при неизпълнение на указанията жалбата ще бъде върната.

СЛЕД внасяне на държавната такса в срок, делото да се докладва на Председателя на Първо гражданско отделение за насрочване на делото в открито заседание.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____